

## REFLECȚII ȘI CONSIDERAȚIUNI ASUPRA STATUTULUI LEGAL AL ANIMALELOR DE COMPANIE ÎN STATELE EUROPENE ȘI REPUBLICA MOLDOVA

### REFLECTIONS AND CONSIDERATIONS ON THE LEGAL STATUS OF PETS IN EUROPEAN STATES AND THE REPUBLIC OF MOLDOVA

**PRINZIVALLI Valentina,**  
**Societa Cooperativa Lerole, Italia**  
**GHILIMUTDINOV Nina,**  
**Universitatea de Stat din Moldova, Master**  
**Email: [nina.ghilimutdinov@usm.md](mailto:nina.ghilimutdinov@usm.md)**

#### **Abstract**

*Animals are the beings that have the greatest affection and attachment towards man, but their legal status is not well established in any legislation of the world. In recent years we see considerable progress in attributing to animals higher rights than other creatures and life, due to close feelings with man. Germany, Italy, Spain, France and other states on the European continent have enshrined the rights of animals in the Constitution, declaring them beings with emotions, protecting and guaranteeing their right to life and decent living conditions. Everyone, even constitutional norms are violated and various illegalities are committed such as raising and breeding animals or smuggling them, as well as aggression towards them. In the chapter on animal protection, the Republic of Moldova still has work to do, as they do not have a specific status in the civil code. However, by harmonizing national legislation with international acts, considerable improvements are made.*

*Animalele sunt ființele care au cea mai mare afecțiune și atașament față de om, însă statutul lor legal nu este bine statuat în nici-o legislație a lumii. În ultimii ani vedem un progres considerabil în atribuirea animalelor a unor drepturi superioare altor creații și vietăți, datorită sentimentelor strânse cu omul. Germania, Italia, Spania, Franța și alte state de pe continentul european au statuat drepturile animalelor în Constituție, declarându-le ființe cu emoții, protejându-le și garantându-le dreptul la viață și condiții demne de trai. Totuși, chiar și normele constituționale se încalcă și sunt săvârșite diverse ilegalități precum creșterea și reproducerea animalelor sau contrabanda cu ele, precum și agresiunea în privința lor. La capitolul protecția animalelor, Republica Moldova are încă de muncă, în codul civil ele neavând un anumit statut. Totuși, armonizând legislația națională la actele internaționale, se produc îmbunătățiri considerabile.*

**Keywords:** animale, statut legal, ființe vii înzestrate cu sensibilitate, infracțiune, Pet Friendly.

Coexistența speciilor în lume cuprinde recunoașterea de către umanitate a existenței drepturilor și a altor specii precum animalele, deci respectarea drepturilor animalelor este inevitabil în strânsă coroborare cu respectarea oamenilor între ei.

Încă în epoca antică animalele constituiau obiectul cel mai frecvent utilizat în viața cotidiană. Acestea erau utilizate pe larg în alimentație, variat mijloc de transport, mijloc de comunicare, distracție, materie primă pentru articole vestimentare și obiecte al comerțului. India poziționează bovinele drept divinitate, și cultul acestora este respectat cu strictețe și evlavie, totuși, aceste animale de cult au fost supuse la diverse ilegalități și fapte amorale. La fel, și Egiptul se remarcă prin cultul felinelor, care deseori sunt disprețuite și supuse riscului în alte state.

Animalele reprezintă o categorie distinctă de ființe-lucruri care nu au un statut distinct determinat și definit de Codul Civil al RM, fiind menționat doar că *animalele nu sunt lucruri*, fiind ocrotite prin legi speciale, dar totodată în privința cărora se aplică în mod corespunzător dispozițiile legale referitoare la lucruri, cu excepția cazurilor stabilite de lege<sup>28</sup>. Legiuitorul elvețian, a recunoscut animalelor *statutul de ființe* și nu cel de *lucruri* încă din anul 1992, fiind primul stat din lume care a atribuit o altă, dar adevărată, interpretare juridică animalelor. Mai târziu, în 2002, și China a crescut progresiv protecția mamiferelor, așa în 2007 a interzis vânătoarea, iar în 2018 a interzis importurile. În luna iunie 2021, autoritățile au aprobat o nouă legislație, care se opune utilizării pangolinilor în medicina tradițională și îl desemnează drept animal sălbatic protejat de primă clasă<sup>29</sup>. La fel și Parlamentul german a votat modificarea Constituției, introducând art.20 a, denumindu-l *Protecția condițiilor naturale ale vieții*, stabilind că „statul protejează prin legislație condițiile naturale ale vieții și animalelor, conform legii și justiției, prin măsuri executive și judiciare, toate în cadrul ordinii constituționale”<sup>30</sup>, primul stat UE care a ridicat drepturile animalelor la cele constituționale.<sup>31</sup>

Tindem să menționăm în urma celor expuse că epoca contemporană, și anume anul 2022 a venit pentru societatea spaniolă cu intrarea în vigoare a modificării Codului Civil, prin prisma prevederilor căruia animalele sunt recunoscute legal drept *ființe sensibile* și astfel, în sensul legii, acestea încetează să mai fie considerate lucruri sau bunuri. Începând cu 5 ianuarie, potrivit noilor modificări legislative din Spania, animalele sunt considerate "ființe sensibile" și li se oferă o serie de calități pe care nu le-au avut anterior. M<sup>a</sup> Luisa Gutiérrez, președintele Secției pentru apărarea drepturilor animalelor din cadrul Baroului Zaragoza, explică faptul că, în decembrie anul 2021, Congresul Deputaților a aprobat reforma Codului Civil, a Legii Ipotecii și a Legii de Procedură Civilă a Spaniei, prin intermediul cărora se modifică statutul legal al animalelor, care *încetează să mai fie considerate lucruri*, deja fiind definite în Codul Civil spaniol ca *ființe vii înzestrate cu sensibilitate*.

Printre principalele modificări și adăugiri, legiuitorul lor se mândrește cu faptul că de acum înainte animalele *nu pot fi confiscate, ipotecate, abandonate, maltratate sau separate* de unul dintre proprietarii lor în caz de separare sau divorț. Precum și multe alte nuanțe și sensibilități novatorii. De acum înainte se recunoaște că animalele care trăiesc cu oamenii au simțuri, sunt sensibile, pot suferi, trăi depresii și o altă gamă largă de emoții și stări și au drepturi mult mai largi decât cele recunoscute prin lege de până acum, dar care tacit au fost prevăzute deja încă din 2003 în Codul Penal și în diferitele legi administrative ale fiecărei comunități autonome, iar acum au obținut un nou statut legal care și mai mult le apropie de om.

În lumina circumstanțelor premergătoare modificării legislației civile spaniole în ceea ce ține de statutul legal al animalelor, apar cerințele societății, din care, conform statisticii, fiecare al patrulea cetățean spaniol deține cel puțin două animale de companie. Drept urmare, regiunea Sidra din Spania se poziționează drept locul sau destinația turistică, unde se permite cazarea persoanelor

---

<sup>28</sup> *Codul Civil al Republicii Moldova* Nr.1107 din 06-06-2002, Publicat : 22-06-2002 în MO RM Nr. 82-86 art. 661 MODIFICAT LP134 din 30.05.24, MO260-263/20.06.24 art.375; în vigoare 20.07.24, Republicat în MO RM nr.66-75 din 01.03.2019, art.458.

<sup>29</sup> *China condamnă a una mafă que traficaba con pangolins*, [https://elpais.com/internacional/2021/01/21/mundo\\_global/1611260591\\_160298.html](https://elpais.com/internacional/2021/01/21/mundo_global/1611260591_160298.html).

<sup>30</sup> *Constituția Germaniei (Grundgesetz - Legea fundamentală a Republicii Federale Germania)*, din 1949, a intrat în vigoare la 24 mai 1949, modificată prin Tratatul de Unificare din 31 august 1990. <<http://codex.just.ro/Tari/Download/DE>>.

<sup>31</sup> Tatiana TABUNCIC, Dr., conf.univ. *Statutul legal al animalelor de companie*, Universitatea de Stat din Moldova, pag.1-2.

împreună cu animalele lor de companie. De câteva luni, serviciul de promovare și dezvoltare turistică al acestei regiuni, format din municipiile asturiene Bimenes, Cabranes, Colunga, Nava, Sarriego și Villaviciosa, lucrează la configurarea acestui proiect, cu care se intenționează să acopere cele mai frecvente nevoi ale persoanelor care călătoresc și lucrează în domeniul turismului cu animalele de companie.

În ultimii ani, conceptul care se poziționează în rândul iubitorilor de animale de companie este cel de Pet Friendly. Drept urmare a cererii societății și pentru a răspunde sentimentelor oamenilor de a nu tolera maltratarea, abandonarea și sacrificiul animalelor, Consiliul de Miniștri ai Guvernului spaniol, în luna februarie a anului 2022, a adoptat Legea privind bunăstarea și protecția animalelor<sup>32</sup>, care reglementează relația proprietarilor cu animalele de companie. Tot aici s-a inclus punerea capătului comercializării animalelor în magazinele de animale de companie, precum și expunerii acestora către public în scopuri comerciale. Reproducerea animalelor va rămâne doar prerogativa statutului, având prerogative de a fi efectuată numai de crescătorii autorizați, în nici un caz însă de către persoanele fizice, care trebuie să apară, de asemenea, în mai multe registre publice ale autorităților.

Unul dintre punctele cheie ale noilor modificări este interzicerea sacrificării animalelor de companie din orice alt motiv decât motivele grave de sănătate publică sau eutanasia, dar nu la oricare solicitare a proprietarului care s-a jucat cu animalul și deja e epuizat de grija pe care este necesar a o acorda. Alte măsuri incluse prin noile reguli sunt interdicțiile privind practicile care provoacă suferință la animale, cum ar fi utilizarea gulerelor electrice sau pe vârfurile picioarelor sau de a le purta legate de un vehicul în mișcare. În plus, se pledează pentru promovarea grădinilor zoologice în locurile de reproducere nativă în captivitate și a stabilit că indivizii nu pot avea mai mult de cinci animale în casa lor. Noile norme promovate de Ministerul Dr. Sociale și Agenda 2030 a Guvernului Spaniei răspunde angajamentului asumat în acordul de coaliție și reprezintă un "progres" în realizarea acestuia. Urmând aceeași cale, Codul civil francez modificat, legiuitorul a prevăzut că „[I]es animaux sont des êtres vivants doués de sensibilité”<sup>33</sup>. O reglementare rațională găsim în legislația Columbiei, unde este expres interzis deținerea unui animal sălbatic ca animal de companie.

Ne bucurăm de faptul că Codul de Executare al RM<sup>34</sup> specifică expres că animalele de companie ale debitorului nu pot fi urmărite în cazul executării creanțelor, cu excepția celor crescute pentru comercializare, fiind astfel nedrept față de animale, dar totuși ele nu sunt atât de legate de proprietar precum cele deținute de debitor pentru sine.

Trebuie să menționăm situațiile-problemă unde se formează lacunele legislative favorizând astfel că utilizarea reprezentanților obiectelor faunei drept marfă, cum numește legiuitorul animalele, prin valoarea lor, precum și ca un mijloc de săvârșire a infracțiunii de contrabandă, fiind o modalitate de ascundere de organul vamal și de controlul în vamă a diferitor alte obiecte în corpul animalelor, păsărilor, reptilelor. Considerăm că legiuitorul ignoră practica infracțională și nu ia atitudine în vederea incriminării separate a contrabandei cu obiectele faunei la aliniat separat cu

---

<sup>32</sup> *Código de Protección y Bienestar Animal Selección y ordenación*, Teresa Villalba Edición, actualizada a 9 de marzo de 2022 BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO, Códigos electrónicos, file: <\\C:/Users/user/Downloads/BOE-204\_Codigo\_de\_Proteccion\_y\_Bienestar\_Animal.pdf>.

<sup>33</sup> *Code civil français*. „Les animaux sont des êtres vivants doués de sensibilité. Sous réserve des lois qui les protègent, les animaux sont soumis au régime des biens.” Nouvel article 515-14 (créé par la loi n° 2015-177 du 16 février 2015 - art. 2). <<https://www.legifrance.gouv.fr>> Art. 515-14.

<sup>34</sup> *Codul de Executare al Republicii Moldova*, Nr. 443 din 24-12-2004 Publicat : 05-11-2010 în MO RM Nr. 214-220 art. 704, MODIFICAT prin LP RM 132 din 07.10.21, MO249-253/15.10.21 art.295; în vigoare 15.10.21, art.89, alin.1 lit.l.

excluderea cuantumului valoric pentru existența acesteia drept faptă incriminată de Codul Penal al Republicii Moldova, diferit decât este la momentul actual.

Drept obiectiv și prioritate avem evidențierea unor lacune legislative față de statutul legal al animalelor în legislația Republicii Moldova, care, vom observa pe parcurs, este ambiguă și bisensuală, negarantând un statut legal concret și bine definit, precum și neasigurând o protecție cuvenită în cazul implicării obiectelor faunei în infracțiunea de contrabandă, referindu-ne la situația lor în cazul preluării de la făptuitor, viața și sănătatea lor ulterioară nefiind reglementată după cuviință.

În actele normative naționale, operăm cu Legea privind identificarea și înregistrarea animalelor<sup>35</sup>, care acoperă parțial situațiile juridice cu referire la dreptul animalelor de a se afla pe teritoriul RM, de a fi înregistrate și asupra cărora să se poată aplica un tratament mai avantajos, decât doar dacă acestea se află în tranzit, bucurându-se doar de o protecție generală conformă cu standardele internaționale.

Părțile la Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție<sup>36</sup> nu permit comerțul cu indivizi ai speciilor înscrise în anexele nr.1, 2 și 3 decât în conformitate cu dispozițiile sale. Astfel, anexa nr.1 cuprinde toate speciile amenințate de dispariție, care sunt sau ar putea fi afectate de comerț. Comerțul cu indivizi ai acestor specii trebuie autorizat doar în situații excepționale. Anexa nr.2 se răsfrânge asupra tuturor speciilor care, cu toate că nu sunt încă neapărat amenințate de dispariție, dar datorită comerțului s-ar putea ajunge la dispariția lor. Cea de-a 3 anexă se referă la toate speciile pe care o parte le declară restrânse în comerț, fiind necesară cooperarea cu părțile contractante pentru control.

Ca urmare a analizei efectuate cadrului normativ național și regulamentelor companiilor aeronautice, identificăm situația unde trecerea animalelor peste frontiera de stat a RM la bordul aeronavelor se permite doar pentru câini, feline, iar unele companii acceptă și transportarea dihorilor domestici. Potrivit Informației plasate de Compania AIRMOLDOVA<sup>37</sup>, călătoria cu animalele la bordul aeronavei se permite doar pentru câini și pisici. La fel și compania FLYONE acceptă spre transport doar câini și pisici, și câinii-ghid cu actele în regulă.

În fapt, cu referire la reglementările europene, important este să menționăm că admiși spre trecerea frontierei în cadrul Uniunii Europene și în afara acesteia sunt câinii, pisicile, dihori domestici, precum și toate speciile din categoria nevertebratelor, cu excepția albinelor și bondarilor. În tot ce se referă la animalele sălbatice ce își au habitatul normal în condiții naturale, neinfluențate, dar uneori supravegheate de om, și Anexa nr.1 a Legii Regnului animal stipulează că: ”se permite în scopuri economice și de cercetări științifice în baza deciziei Departamentului Protecția Mediului Înconjurător de comun acord cu Academia de Științe a Moldovei și Serviciul veterinar de stat importul, exportul, strămutarea, întreținerea în captivitate, reproducerea, aclimatizarea și încrucișarea animalelor”<sup>38</sup>. Totodată și animalele acvatice decorative, inclusiv amfibiile, reptilele și păsările, cu excepția celor domestice, anume indivizii din speciile de păsări care nu sunt enumerate

---

<sup>35</sup> *Legea privind identificarea și înregistrarea animalelor*, Nr.231 din 20-07-2006, Publicat în MO RM LA 11-08-2006, Nr. 399-404 art.806, Versiune în vigoare din 24.08.18 în baza modificărilor prin LP RM 172 din 27.07.18 MO RM 321-332 din 24.08.18 art. 529.

<sup>36</sup> *Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție*, Washington, în vigoare din 3 martie 1973.

<sup>37</sup> *Transportarea animalelor domestice*, <<https://www.airmoldova.md/pets-transportation-ro/>>.

<sup>38</sup> *Legea cu privire la regnul animal al Republicii Moldova* Nr. 439 din 27-04-1995, Publicat: în RM Nr. 62-63 09-11-1995, art. 688, Versiune în vigoare din 15.06.18 în baza modificărilor prin LP RM 79 din 24.05.18, MO195-209/15.06.18 art.338.

în Directiva 2009/158/CE<sup>39</sup>, precum și mamiferele, anume rozătoarele și iepurii domestici, cu excepția celor destinați producției alimentare și definiți ca „lagomorfi” indicați în Regulamentul CE nr. 853/2004<sup>40</sup>.

Or, legislația UEE permite imbarcarea câinilor, pisicilor și păsărilor, iar mai nou s-au aliniat la cadrul legal european și permit accesul inclusiv pentru dihorii domestici, ceea ce nu este specific pentru companiile aeronave din Republica Moldova<sup>41</sup>. Nici într-un caz nu se vor admite spre transportare la bordul aeronavelor animalele mai mici de 7 luni, care nu au fost vaccinate contra rabiei și nu au fost supuse testului serologic.

Proiectul de Lege privind deținerea și protecția animalelor de companie<sup>42</sup> proiectează expres și definește exhaustiv cine poate fi numit *deținător de animale de companie* și anume: persoana fizică sau juridică care are în posesie permanentă animale în calitate de proprietar de animale, sau de îngrijitor temporar al animalelor pentru care și-a asumat responsabilitatea întreținerii. Tot potrivit acestui proiect de lege, *carnetul de sănătate al animalului* este un act care însumă un număr special de identificare, specia din care face parte animalul și semnalmentele distinctive ale acestuia, datele medicale în ceea ce ține de vaccinile administrate, tratamentele de deparazitare, sterilizare sau alte manipulații, eventuale observații, dar și măsurile ulterioare luate pentru animal. Acest document este eliberat de Refugiile de întreținere provizorii și obligatoriu conține informații despre deținătorul patrupedului, iar pentru animalele fără stăpân sunt indicate suplimentar data și locul de unde au fost preluate.

Considerăm o greșală majoră neaprobarea acestui proiect de lege, deoarece autorii au adunat și selectat cele mai importante prevederi normative din alte legi, le-au modificat și le-au completat, creând un proiect de lege care putea fi materializat într-un potențial act normativ, definind clar statutul legal al animalelor, persoana ce poate fi numit proprietar, deținător, transportator, conține mențiuni despre criteriile de evaluare a sănătății animalelor, ordinea înregistrării lor în caz de vânzare-cumpărare pe sau în afara teritoriului vamal al RM. Identificăm reliefată și ideea de o protecție mai mare a animalelor atunci când stăpânul are un comportament neadecvat, dur și provocând suferință fizică și psihică animalului pe care îl deține.

Legea cu privire la activitatea sanitară veterinară a RM<sup>43</sup> menționează la art.6 lit.h și despre competența medicilor veterinari oficiali din cadrul ANSA de a se implica atunci când se depistează nerespectarea cerințelor sanitar-veterinare, astfel aceștia pot impune reglementări de rigoare în ceea ce ține de limitarea sau interzicerea comerțului, a punerii pe piață, sau a importului și exportului de animale vii. Or, vedem clar că și această autoritate este competentă în a se implica în reglementarea circulației transfrontaliere a animalelor vii, indiferent de scopul final al traversării Frontierei de Stat a RM. Deci, alături de Autoritățile vamale, mai avem și alte entități statale care, în colaborare unele cu celelalte, participă ca încuviințatori la trecerea frontierei de stat a animalelor vii, indiferent de categoria acestora, scopul ieșirii sau intrării din țară și de destinația lor.

---

<sup>39</sup> DIRECTIVA privind condițiile de sănătate animală care reglementează comerțul intracomunitar și importurile din țări terțe de păsări de curte și de ouă pentru incubajie, 2009/158/CE A CONSILIULUI din 30 noiembrie 2009 < <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0158&from=NL>>, art.2.

<sup>40</sup> REGULAMENTUL (CE) de stabilire a unor norme specifice de igienă care se aplică alimentelor de origine animală NR. 853/2004 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 29 aprilie 2004, < <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004R0853-20100101&from=LV>>, Anexa Nr.I.

<sup>41</sup> A se vedea: *Перевозка живых животных и птиц*, Аэропорт Толмачева Новосибирск, <<https://tolmachevo.ru/passengers/rules/veterinary/>>.

<sup>42</sup> Proiect de Lege privind deținerea și protecția animalelor de companie, Guvernul RM.

<sup>43</sup> Legea cu privire la activitatea sanitară veterinară a Republicii Moldova, Nr.221 din 19.10.2007 în RM Nr. 51-54 din 14.03.2008, Republicată în MO RM nr.13-20 din 22.01.2021.

Bazându-ne pe interpretarea legii conform buchiei, dar și spiritului acesteia, precum și a identificării voinței legiuitorului, suntem îndreptățiți să susținem că legea menționată mai sus se referă atât la animalele de companie, cât și la cele de fermă, însă nu și la cele sălbatice în condițiile general-menționate. Or, animalele sălbatice nu pot face obiect al comerțului, nici intern și nici extern doar dacă nu cad sub incidența prevederilor care exceptă de la regulile generale ale legii respective. Or, prin exceptarea de la condițiile general permissive ale legii care aprobă circulația animalelor în circuitul civil în baza contractului de vânzare-cumpărare, moștenire sau donație, legiuitorul acordă o protecție deosebită obiectelor sălbatice de faună, reieșind din importanța lor majoră pentru protecția ecosistemelor, cât și pentru menținerea unui mediu natural sănătos și pasibil de recreere pentru oameni.

La fel, în Legea cu privire la activitatea sanitară veterinară a RM găsim și noțiunea pentru animalul de companie, acesta fiind considerat ”orice animal deținut sau destinat a fi deținut de către om, în special pe lângă casă, pentru agrement sau companie<sup>44</sup>”. Aici putem adăuga și animalele utilizate în scop medical așa cum sunt câinii, delfinii, albinele, moluștele ect. Tot o definiție a animalului de companie o găsim și în broșura care ne comunică despre Mișcarea animalelor de companie în scop necomercial din RM<sup>45</sup> susținută și verificată de ANSA, prin care trebuie de înțeles că animalul de companie este acel animal ce aparține următoarelor specii: câini, pisici, dihori domestici, nevertebrate, dar cu excepția albinelor și crustaceelor, a peștilor tropicali ornamentali, amfibienile, reptilele, toate speciile de păsări, cu excepția păsărilor de curte, mamiferele ce cuprind clasa de rozătoare și iepuri domestici, în ordinea încadrată în Anexa nr.1 la HG nr.839 din 17 decembrie 2009<sup>46</sup>, care sunt însoțite în timpul circulației de proprietar sau de o persoană fizică răspunzătoare de aceste animale în numele proprietarului și care nu sunt destinate vânzării ori transferului de proprietate.

Convenția privind protecția animalelor de companie<sup>47</sup> prevede noțiunea animalelor de companie și găsită în legea națională care se referă la activitatea sanitar-veterinară menționată anterior, care este întocmai preluată din această convenție, fără ca RM să adere la ea sau să o ratifice, fiind preluat doar ce e considerat cel mai important și conform normelor interne a altor legi naționale ce țin de reglementarea acestui segment. Necâtând că potrivit doctrinei animalele domestice de om sunt numite domestice, dar care totuși trăiesc în condiții de sălbăticie, fie sunt vagabonde, adică fără stăpân, acestea dobândesc un statut special fiind denumite animale ferate.

Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție stabilește conținutul termenilor prin care se determină obiectele de floră și faună. Astfel, prin specie trebuie înțeleasă orice specie, subspecie sau una dintre populațiile lor izolate geografic, iar orice animal sau plantă, vii sau moarte, sunt nominalizați drept individ.

Regnul animal constituie cea mai mare categorie sistemică în biologie, totalitatea unor specii de animale care viețuiesc în mod natural pe uscat, în apă, în atmosferă sau în sol, inclusiv

---

<sup>44</sup> *Ibidem.*

<sup>45</sup> Ghid-Mișcarea animalelor de companie în scop necomercial din Republica Moldova, <[https://www.ansa.gov.md/uploads/files/Sanitar-Veterinar/SanatateAnimala/GHID%20PRIVIND%20CIRCULA%C5%A2IA%20ANIMALELOR%20DE%20COMPANIE%20\(1\).pdf](https://www.ansa.gov.md/uploads/files/Sanitar-Veterinar/SanatateAnimala/GHID%20PRIVIND%20CIRCULA%C5%A2IA%20ANIMALELOR%20DE%20COMPANIE%20(1).pdf)>.

<sup>46</sup> Hotărârea Guvernului RM pentru aprobarea unor Norme sanitar-veterinare privind mișcarea necomercială a animalelor de companie Nr.839 din 17 decembrie 2009 Publicat : 29-12-2009 în MO RM Nr. 193-196 art. 949, *Versiune în vigoare din 04.07.2014 în baza modificărilor prin HG513 din 02.07.14, MO174-177/04.07.14 art.541*, <[https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=78000&lang=ro](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=78000&lang=ro)>.

<sup>47</sup> *European Convention for the Protection of Pet Animals* Strasbourg, 13.XI.1987, <<https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/-/conventions/rms/090000168007a67d>>.

monocelulare, nevertebrate și cordate. Prin calificativul științific de *faună* se înțelege totalitatea animalelor de pe planetă, dintr-o anumită zonă, de pe un teritoriu dat sau dintr-o anumită epocă geologică, care s-a constituit în urma unui proces istoric de evoluție. Termenul de „faună” denumește și diferite grupuri de animale-mamifere, păsări domestice și sălbatice, albine, pești, viermi de mătase etc., ceea ce bine dă de înțeles că animalele nu sunt doar cele folosite în vocabularul usual al societății, reprezentat doar de mamifere<sup>48</sup>.

În categoria animalelor domestice se includ trei tipuri, cunoscute ca animale de companie, animale pentru alimentație și animale de lucru. În proiectul de Lege privind deținerea și protecția animalelor de companie, noțiunea de animal de companie propune ca acesta să fie definit drept “orice fel de animal ținut de către om în special în apartament, lângă casă, în curtea sa pentru agrement, companie, pază de serviciu<sup>49</sup>”.

Cu referire la protecția și reglementarea juridică a folosinței, posesiei și dispoziției asupra animalelor sălbatice avem Legea regnului animal al RM care oferă noțiune pentru sintagma de *regn animal*, identificând a fi “[t]otalitatea unor specii de animale care viețuiesc în mod natural pe uscat, în apă, în atmosferă sau în sol, inclusiv monocelulare, nevertebrate și cordate, constituind cea mai mare categorie sistematică în biologie<sup>50</sup>”. Și deoarece această lege specifică expres că aria de reglementare a sa se extinde doar asupra animalelor sălbatice, prin definiția dată mai sus este logic și corect a înțelege anume animalele sălbatice - mamiferele, reptilele, amfibiile, peștii, păsările, insectele, crustaceele, moluștele ect.

Aici este oportun a menționa și despre noțiunea de *colecții de animale din fauna sălbatică*, care prezintă în sine seriile de animale vii sau împăiate și preparate, adunate, dispuse și păstrate în grădini zoologice sau muzee, care reprezintă valori științifice, artistice etc.

Animalele de companie vor fi transportate doar în containere speciale și numai în habitacul aeronavei, iar transportarea în cală este interzisă. Cu referire la dreptul de a permite accesul la bordul aeronavei a animalelor, de la proprietarul acestora, sau de la persoana împuternicită de a-l transporta, se va solicitat obligatoriu îndeplinirea următoarelor condiții și prezentarea următoarelor acte de însoțire. Pasagerii, care călătoresc cu animale în țările UE din țări terțe, non UE, trebuie să îndeplinescă cerințele pentru transportarea animalelor conform Regulamentului CE Nr.998/2003<sup>51</sup>. Intenția de a transporta animalele cărora li se permite accesul la bordul aeronavei se va comunica la vremea procurării biletului.

În concluzie, am identificat că anume Convenția CITES este actul internațional care reglementează care reprezentanți ai obiectelor faunei pot constitui obiect al comerțului și în ce condiții. Tot la acest subiect avem și Convenția Europeană pentru Protecția Drepturilor Animalelor de Companie<sup>52</sup>. Alături de aceasta, sub auspiciile UNESCO, a fost proclamată solemn și Declarația universală a drepturilor animalului<sup>53</sup>. Aceste acte de talie internațională pornesc de la ideea că viața este unică, toate ființele au origine comună, dar ca urmare a evoluției unele s-au diferențiat pe parcursul progresului înregistrat de speciile lor, astfel în consecință, orice ființă are drepturi naturale și oricărui animal înzestrat cu sistem nervos îi revin drepturi.

---

<sup>48</sup> Ernest Lupan, *Dreptul mediului, Tratat elementar*, vol.II, Ed. Lumina Lex, București, 1997, pag. 156.

<sup>49</sup> *Supra* Nota 42.

<sup>50</sup> *Supra* Nota 38, art.2.

<sup>51</sup> *A se vedea*: Regulation (EC) on the animal health requirements applicable to the non-commercial movement of pet animals and amending Council Directive 92/65/EEC No 998/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, <<https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/998/oj>>. 10.03.2022.

<sup>52</sup> *CONVENȚIE EUROPEANĂ Protecția Drepturilor Animalelor de Companie din 23 iunie 2003*, întocmită la Strasbourg la 13 noiembrie 1987, <<https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/51667>>.

<sup>53</sup> Declarația universală a drepturilor animalului, UNESCO, adoptată la 15 octombrie 1978, revizuită în 1989.

Analizând noțiunile date reprezentanților faunei precum și diferitor categorii de animale, aducem drept exemplu legislația Italiei care menționează că animalul de companie este „[...] ogni animale tenuto, o destinato ad essere tenuto, dall'uomo, per compagnia o affezione senza fini produttivi od alimentari, compresi quelli che svolgono attività utili all'uomo, come il cane per disabili, gli animali da pet-therapy, da riabilitazione, e impiegati nella pubblicità. Gli animali selvatici non sono considerati animali da compagnia.”<sup>54</sup>, punând tot mai mult accentul pe partea sentimentală dintre om și animal, recunoscut în unele legislații ca ființe cu drepturi constituționale.

Făcând o analiză și o comparație a legislațiilor mai multor state ale lumii cu Republica Moldova, ajungem la concluzia că țara noastră trebuie să adopte poziția acestora în vederea recunoașterii obiectelor faunei, și nu doar a animalelor, îndeosebi pentru cele de companie, dar și celor din sălbăticie, a statutului legal de ființe ce pot avea emoții, simți dureri și atașament față de oameni.

Observăm că RM se aliniază și ea la prevederile internaționale și oferă protecție animalelor de companie, cu toate că în opinia noastră, această prevedere nu este îndeajuns. Venim cu propunerea de *lege ferenda* să fie inclusă prevedea precum e în legislația spaniolă, italiană, germană, elvețiană și austriacă, unde alături de animalele de afecțiune sau companie deținute pe lângă casa debitorului sau în alte locuri care îi aparțin, fără scopuri de producție, alimentare sau comerciale, sunt incluse și animalele utilizate în scopuri terapeutice sau pentru asistența soțului, partenerului de viață sau copiiiilor debitorului sunt insesizabile, ca exemplu câinii-ghid, ei fiind vitali pentru deplasarea omului.

## Bibliografie

1. Convenția privind comerțul internațional cu specii sălbatice de faună și floră pe cale de dispariție, Washington, în vigoare din 3 martie 1973.
2. European Convention for the Protection of Pet Animals Strasbourg, 13.XI.1987, □ <https://www.coe.int/en/web/conventions/full-list/conventions/rms/090000168007a67d> □.
3. Ernest Lupan, Dreptul mediului, Tratat elementar, vol.II, Ed. Lumina Lex, București, 1997, pag. 156.
4. CONVENȚIE EUROPEANĂ Protecția Drepturilor Animalelor de Companie din 23 iunie 2003, întocmită la Strasbourg la 13 noiembrie 1987, □ <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocumentAfis/51667> □.
5. Regulation (EC) on the animal health requirements applicable to the non-commercial movement of pet animals and amending Council Directive 92/65/EEC No 998/2003 of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003, □ <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/998/oj> □. 10.03.2022.
6. Declarația universală a drepturilor animalului, UNESCO, adoptată la 15 octombrie 1978, revizuită în 1989.
7. Directiva privind condițiile de sănătate animală care reglementează comerțul intracomunitar și importurile din țări terțe de păsări de curte și de ouă pentru

---

<sup>54</sup> *Supra* Nota 31 „[...] orice animal deținut sau destinat a fi deținut de către om, pentru afecțiune sau companie, fără scopuri alimentare sau productive, inclusiv cele care desfășoară activități utile pentru om, precum câinii pentru persoanele cu handicap, animalele pentru pet-therapy, de reabilitare sau utilizate în scopuri publicitare. Animale sălbatice nu sunt considerate animale de companie”, pag.4-5.

- incubație, 2009/158/CE A CONSILIULUI din 30 noiembrie 2009 □ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:32009L0158&from=NL> □, art.2.
8. Regulamentul (CE) de stabilire a unor norme specifice de igienă care se aplică alimentelor de origine animal NR. 853/2004 AL PARLAMENTULUI EUROPEAN ȘI AL CONSILIULUI din 29 aprilie 2004, □ <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/PDF/?uri=CELEX:02004R0853-20100101&from=LV> □, Anexa Nr.I.
  9. Codul Civil al Republicii Moldova Nr.1107 din 06-06-2002, Publicat : 22-06-2002 în MO RM Nr. 82-86 art. 661 MODIFICAT LP134 din 30.05.24, MO260-263/20.06.24 art.375; în vigoare 20.07.24, Republicat în MO RM nr.66-75 din 01.03.2019, art.458.
  10. Constituția Germaniei (Grundgesetz - Legea fundamentală a Republicii Federale Germania), din 1949, a intrat în vigoare la 24 mai 1949, modificată prin Tratatul de Unificare din 31 august 1990. □ <http://codex.just.ro/Tari/Download/DE> □.
  11. Código de Protección y Bienestar Animal Selección y ordenación, Teresa Villalba Edición, actualizada a 9 de marzo de 2022 BOLETÍN OFICIAL DEL ESTADO, Códigos electrónicos, file: □ [http://C:/Users/user/Downloads/BOE204\\_Codigo\\_de\\_Proteccion\\_y\\_Bienestar\\_Animal.pdf](http://C:/Users/user/Downloads/BOE204_Codigo_de_Proteccion_y_Bienestar_Animal.pdf) □, accesat la 13.03.2022.
  12. Code civil français. „Les animaux sont des êtres vivants doués de sensibilité. Sous réserve des lois qui les protègent, les animaux sont soumis au régime des biens.” Nouvel article 515-14 (créé par la loi n° 2015-177 du 16 février 2015 - art. 2). □ <https://www.legifrance.gouv.fr> □ Art. 515-14.
  13. Codul de Executare al Republicii Moldova, Nr. 443 din 24-12-2004 Publicat : 05-11-2010 în MO RM Nr. 214-220 art. 704, MODIFICAT prin LP RM 132 din 07.10.21, MO249-253/15.10.21 art.295; în vigoare 15.10.21, art.89, alin.1 lit.l.
  14. Legea privind identificarea și înregistrarea animalelor, Nr.231 din 20-07-2006 , Publicat în MO RM LA 11-08-2006, Nr. 399-404 art.806, Versiune în vigoare din 24.08.18 în baza modificărilor prin LP RM 172 din 27.07.18 MO RM 321-332 din 24.08.18 art. 529.
  15. Legea cu privire la regnul animal al Republicii Moldova Nr. 439 din 27-04-1995, Publicat: în RM Nr. 62-63 09-11-1995, art. 688, Versiune în vigoare din 15.06.18 în baza modificărilor prin LP RM 79 din 24.05.18, MO195-209/15.06.18 art.338.
  16. Hotărarea Guvernului RM pentru aprobarea unor Norme sanitar-veterinare privind mișcarea necomercială a animalelor de companie Nr.839 din 17 decembrie 2009 Publicat : 29-12-2009 în MO RM Nr. 193-196 art. 949, Versiune în vigoare din 04.07.2014 în baza modificărilor prin HG513 din 02.07.14, MO174-177/04.07.14 art.541, □ [https://www.legis.md/cautare/getResults?doc\\_id=78000&lang=ro](https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=78000&lang=ro) □.
  17. Перевозка живых животных и птиц, Аэропорт Толмачева Новосибирск, □ <https://tolmachevo.ru/passengers/rules/veterinary/> □, accesat la 29.01.2022.
  18. Proiect de Lege privind deținerea și protecția animalelor de companie, Guvernul RM.
  19. China condamnă a una mafia que traficaba con pangolins, [https://elpais.com/internacional/2021/01/21/mundo\\_global/1611260591\\_160298.html](https://elpais.com/internacional/2021/01/21/mundo_global/1611260591_160298.html), accesat la 17.04.2022.

20. Tatiana TABUNCIC, Dr., conf.univ. Statutul legal al animalelor de companie, Universitatea de Stat din Moldova, pag.1-2.
21. Transportarea animalelor domestice, □<https://www.airmoldova.md/pets-transportation-ro/> □, accesat la 12.01.2022
22. Legea cu privire la activitatea sanitară veterinară a Republicii Moldova, Nr.221 din 19.10.2007 în RM Nr. 51-54 din 14.03.2008, Republicată în MO RM nr.13-20 din 22.01.2021.
23. Ghid-Mișcarea animalelor de companie în scop necomercial din Republica Moldova □[https://www.ansa.gov.md/uploads/files/SanitarVeterinar/SanatateAnimala/GHID%20OPRIVIND%20CIRCULA%C5%A2IA%20ANIMALELOR%20DE%20COMPANIE%20\(1\).pdf](https://www.ansa.gov.md/uploads/files/SanitarVeterinar/SanatateAnimala/GHID%20OPRIVIND%20CIRCULA%C5%A2IA%20ANIMALELOR%20DE%20COMPANIE%20(1).pdf) □, 24.01.2022.